

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

מסורת הש"ס

[illegible]

תורה אור השלם

1. ואימרו הקב נבנה על
 2. שער ומגדל וראשו
 3. כשמים ונעשה לו
 4. שם נפוצ על פני כל
 5. הארץ: בראשית יא ד
 6. ואנשׁ סדם רעים
 7. ונחמנים לו מאד:
 8. בראשית יג ג
 9. ויהי כטוב לבם
 10. ויאמרו קראו לשמשו
 11. וישקנו על ויארסו
 12. לשמשו מביא ויקראו
 13. יצחק לפניהם ויעמידו
 14. אותו בין העמודים:
 15. שמיטס טו טה
 16. הללוהו אשרי איש
 17. את ׀ בנחוצו חפץ
 18. מאד: בראשית יב יא
 19. כי אם בתורת ׀ הפצו
 20. בתורתו יתגה ויזם
 21. לללוהו: תהלים כ
 22. ירסה נפשי לתאבה
 23. אל משפטיך קט טע:
 24. תהלים כט ט
 25. שלחו נגרימיה
 26. לקרא על גפי מרמי
 27. משי ל ט
 28. וישקה לפתח ביתה
 29. על פסא ממרר כרת:
 30. משי ל ט ד
 31. בראש מזבחים על
 32. דרך בית תחיבות גבנה
 33. משי ל ט
 34. שחה מים מבוקר
 35. ונזלים מתוך בארץ:
 36. משי ל ט ו
 37. הן יחבדו ימעט
 38. קבץ על יד יחבד:
 39. משי ל ט יא
 40. לא יחרר רביה צידו
 41. והון אדם יחרר: משי ל ט כ
 42. ויהי כעץ שתול על
 43. פלגיו מים אשר פרו יע
 44. ויעלו ויעלו אל זיבול
 45. כול אשר יעשה יצדק:
 46. תהלים כ

מוסף רש"י

צל מונח לקבל פס.
 לשון עקב, כמו צעקן
 מתרגומין; פסוקים יב
 כמו חלמך חקים מנח
 יצוא; דין שישקם על כל
 אלה עוד מאהנה
 אבות, פ"א יב, ובהרבות
 הבה. במהליה היא
 נקראת מורה הושלמה
 היא נקראת מורה
 קדושה יב, ואחר כך
 קדושה יב, (עין ברבות כס)
 אנה עבדיה, לקמן על
 דין ומורה עליהם
 השקופה בן וחכ"י חזני
 ששעמיה אחת (שס). לא
 חורין. וישקוף דרש
 עליה לא ימיה ולא יצא
 שרובין (ד). ציד
 רמאי. שמהנה גזירה
 ענין מחור ענין (שס).
 רב ששת אמר. אין ו
 ענין אלה ששקין וישקוף
 על אלה הרמיה ועוס
 בדבר הוא יחור, למר
 צידו קליר הרמיה
 משקין על ראש ראשון כס

אבררם אבינו שלא

הפלגה שרשעים היו
עיר ובדרך חמאים
בעמידת דום שהמא
דום רעים וחמאים
לא ישב שלא ישב
מפני שלצנים היו ש
ויאמרו קראו לשמש
איש ירא [את] ה' איש
א"ר עמרם אמר ר
תשובה כשהוא איש
אשרי מי שמתגבר ע
חפץ מאד אר"א במצ
והיינו ⁽⁶⁾ דתנן הוא
כעבדים המשמשין א
פרס אלא היו כעבד
שלא על מנת לקבל
ה' חפצו ⁽⁷⁾ א"ר אין
ממקום שלבו חפץ ש
ה' חפצו לוי ור"ש
וקא פסקי סידרא כ
לייתו [לן] משלי ר"ש
תילים כפיה ללוי
הכא כי אם בתורת
ואמר אין אדם לומ

שִׁלְבוּ חֶפֶץ אִמֹר לֹא
חֵמָּא כָּל הָעוֹסֵק בְּתַ
ה' חֲפָצוֹ אִמֹר רַבָּא
כִּי אִם בְּתוֹרַת ה' חֵ
לְבַסְפוֹ נִקְרָאת עַל
וְלִילָה וְאִמֹר רַבָּא
ה' וְהִדְר וּבְתוֹרָתוֹ יִ
וְאֵעָגֵל דְּלֹא יָדַע מֵאֵ
וְלֹא כְּתִיב שְׁחַנָּה ה'
עַל גְּפִי וְלְבַסְפוֹ עַל
בְּרָשָׁא מְרוּמִים וְלִכְכֹּ
וּכְתִיב וְנוֹזְלִים מִתּוֹךְ
בֶּאֱרֶךְ אִמֹר רַבָּא אִמֹ
יִמְעֵט וְקוֹבֵץ עַל יִ
מִתְמַעֵט וְאִם קוֹבֵץ ע
עֲלֶה אִמֹר רַב נַחֲמָן
מִשְׁמִיָּה דְר"א בֶּן עִי
וְלֹא יֵאֲרִיךְ יָמִים צִיִּי
אִתָּא רַב דִּימִי אִמֹ
רֵאשׁוֹנָה כּוֹלֵם מִתְקִי
שְׁתוּל עַל פְּלָגֵי מִיָּם
הַלּוּמֵד תּוֹרָה מְרַב אִז
לְרַבָּנָן בְּעִינָא דֵאִימָא
הַלּוּמֵד תּוֹרָה מְרַב אִז
דְּרַבָּא אִמֹר לָהּ הוֹ

הרצה והוא משבח ומקלר
דוכי איחריך. כלומר יש לו עו
ד תלמודו מתקיים וקרא את
נטוע. מעיקרו ולא זו מש
פני רב אחד: סברא. ללמו

הי מתמה לא יחרוך לא יללה ויאכל (יח)

אֲשֶׁרִי אִישׁ וְלֹא אִשָּׁר
 דִּיּוּק הַכִּי דִּלֵּשׁ
 לְמַעוּטֵי חַיִּים אַחֵר: עַל
 תִּבְּא שְׂאִילָתוֹ כְּמוֹ שְׁעוּשִׁין

לֶךְ בַּעֲצַת אִנְשֵׁי דֹרֶר
נֹאמַר ¹הִבֵּה נִבְנֶה לָנוּ
עֵמֶד שְׁלֵא עֵמֶד
זֶה הָיוּ שְׁנֹאמַר ²וְאִנְשֵׁי
ז' מֵאֵד וּבִמְוֹשֵׁב לְצִיִּים
מְוֹשֵׁב אִנְשֵׁי פִלְשְׁתִּים
מֵמֶר ³וַיְהִי כְּמֹוֹב לָבֶם
וַיִּשְׁחָק לָנוּ ⁴אִשְׁרֵי
אִישׁ וְלֹא אִשְׁרֵי אִשָּׁה
אִשְׁרֵי מִי שְׁעוֹשָׂה
ז' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוֹ אִמֶּר
יִצְרוּ כְּאִישׁ בְּמִצּוֹתָיו
מִי וְלֹא בְּשֹׁכֵר מִצּוֹתָיו

ה' אומר: אל תהיו
הרב על מנת לקבל
המשמשין את הרב
פרס כי אם בתורת
דם לומד תורה אלא
אמר⁵ כי אם בתורת
יבי יתבי קמיה דרבי
ליק ספרא לוי אמר
ברבי אמר ליייתו [לן]
יייתו תילים כי מטו
ה' חפצו פריש רבי
תורה אלא ממסום

רבי נתן^א לנו רשון
יהי הקב"ה עושה לו
עולם ילמוד אדם תו
צו ואמר רבא בתחיל
שמו שנאמר תורת
עולם ילמוד אדם תור
ה ואמר רבא לעולם
קאמר שנאמר גרס
א רמי כתיב^ז על ג
סא כתיב^ח בראש מר
עלי דרך עולא ר
בארך בתחלה שתה
רב סחורה אמר רב
ירבה אם עושה
יד ירבה אמר רבא
ר' יצחק אנא עבידתו
יה מאי דכתיב^{יב} לא
הרמאי ורב ששת
משל לאדם שצד
ות בידו ואם לאו א
אמרי דבי ר' ינאי כ
אינו רואה סימן בר
לכו מלתא ומסתפי
אינו רואה סימן בר
מילי סברא אבל גמ

מיו דכתיב (דברים ל) כי הוא
ות לחרוך ולאכול. כל מי שלוו
הי מתמה וכי לא יחרוך מי
לעולם. כלומר כעץ שתול
חרפות וסידוד הלז לאחר

אֲשֶׁה. אָזֵל לַעֲלֹל גְּבִי אֲשֶׁרֵי הָאִישׁ לֹא
שָׁמַע לַמַּעֲשׂוֹת אֲשֶׁה וְהָאִישׁ מִשְׁמַע
תִּי רָקִבָּל פְּרִים. פִּי צְמוּחָה אִם לֹא
דְּמִי כּוֹכְבִים אָזֵל אִם אֵינוֹ מוֹהָא דְּמִי
לֹהָא דִּלְמִירִין בִּפְ"ק דְּצ"ב (דף י:)
וּבִפְ"ק דְּפִסְחִים (דף ט.) וְצ"ה (דף
ד.) דְּמִנְחָה קָלָה זֶה לְקֹדֶם עֲשֵׂה שִׁיחִיה
צְנִי הִרֵי זֶה לְדִין מִנְחָה :

אמר רבא **אמר** רב סחורה.
משמע שרצ סחורה רבו
מוצקה היה ששרי כבמה מקומות
מצינו שאמר הרבה דברים משמו ואלו
דאמר סוף אלן מציאות (ב"מ דף ק.ג.)
אפילו לא האיר עיניו אלא כבשנה
אחת ומפרש רבא כגון רב סחורה
לאסבדא לי וזהמא ליסטרון התם
אית דגרסי רבא ואית דגרסי רבא
וה"פ אפילו לא קבצתי ממנו אלא
דבר ז' שאין בר כ"כ דבר חידוש
אני חייב להקדש עליו ז' :

אנא עבדתה. גדלית פירוש
עשיתיה ומה שלא אמר
קיימתיה שאין לשון קיום שייך אלא
בדבר מזוהה כי היא דסוף במה
מדליקין (שם דף לה.) גבי עשרתם
ערבכם דהליקו את הנר וקא אמר
לדריך למימניהו בניחותא כי היכי
דליקבלו מיניה וקאמר אנא לא
שמענא וקיימתיה מסבדא ויש
גורסים עברתיה ברי"ש ולא נהירא
דא"כ בא לטמור ולהתפאר שעבר
על דברי חכמים:

לעמוד אמר ר' אבדימי בר פציו שנאמר כי אם בתורת במקום שלבו חפץ שנאמר ונקראת על שמו של הקב"ה חפצו ובתורתו יהגה יומם ואח"כ יהגה שנאמר בתורת ליגרים איניש ואע"ג דמשכח נפשי לתאבא גרסה כתיב וכתיב ⁸על כסא ב*תחלה יום וכתיב עלי דרך בתחלה כתיב ¹⁰ששתה מים מבורך מבורך ולבסוף ונוזלים מתוך זונא מאי דכתיב ¹¹הון מהבל ים תורתו חבילות חבילות יעי רבנן להא מילתא ועברי וקיים בידי ¹²אמר רב שזיבי יתרוך רמיה צידו לא יחיה מר צייד הרמאי יתרוך ¹³כי רזין אם משבר כנפיה של מתקיימות בידו ¹³והיה כעץ שתול ולא כעץ נטוע כל לעולם אמר להו רב חסדא דשבקיתו לי ואוליתו כל לעולם שבקוהו ואזול קמיה א מרב אחד עדיף כי היכי דלא

י"ך ואורך ימיך: רב ששם אמר ל"ך
וגורם מעט מעט ומחזר עליו פעמים
ידו רמייה: כנפיה. שלא תזרח: שחול.
שה תלמיד [את] עצמו לילך וללמוד
למד ושגורה צפיו גירסת התלמוד:

637

עין משפט
נר מצוה

[מ"י פ"ב מהל' תשובה
הלכה א]:
ה. ב. מ"י פ"י מהלכות
תשובה הלכה א [7]:

גליון הש"ס

ז' בתחלה על גפי. עיין
גהדרין סוף לח ע"א תוס'
ד"ה בתחלה:

הגהות הב"ח

(ח) רש"י ד"ה חבילות
גורם הרבה יחד אינו
זול לחזור עליו פעמים
רבות ומשכח:

רבינו חננאל

ברחם אבינו שלא הלך
עצת אנשי המלה
ורשעים יהי וברך
טאמים אלו אנשי סודם
אלה עמד עמחם ולי ישב
מושב פלשתים כי הוא
עמד לצים, אשרי האיש
אם את ה' אשרי מי
עושה תשובה כשהוא
ישב כלומר בתוקפו
ותגבר ומשבר את צדו
איש. כמצינו חפץ מין
איש כשבר מצינו מינו
וגו אל תהיו כעבדים
משמשין את הרב על
תן לקבל פס אל
איש וכו' כעבדים המשמשין
את הרב על תן מנת
שכרם וכו'. כי אם
תורת ה' חפצו אין אדם
אלא מה שאלו
רצו: אל ה' העוסק בתורה

[illegible]

נראה מדברי רבינו שהיה
רס כעץ שחול ולא נעוץ
ומפלגי מים מפיק
דהלומד מרב אחד
וכ'.